

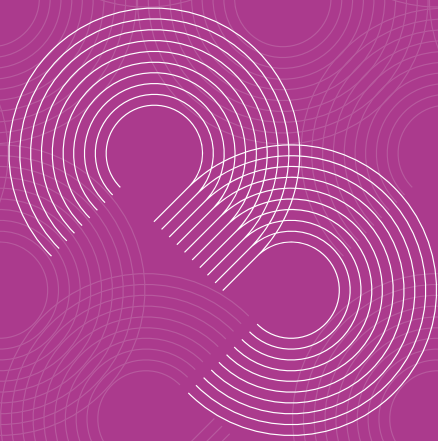
NA UNIVERSIDADE EN GALEGO CON SEGURIDADE

Eva María Castro Figueiras
María Cristina Rodríguez Ricart

Universidade de Vigo

■ Recóllense neste documento só algúns dos apartados da obra orixinal

CONSULTAS
LINGÜÍSTICAS
RECORRENTES
NA ANL

A PREPOSICIÓN A CO COMPLEMENTO DIRECTO

En xeral, o complemento directo constrúese sen a preposición *a*:

~~Vin aos nenos~~ no parque. → Vin os nenos...

A profesora ~~convocará ao~~ alumnado para realizar a práctica.
→ ... convocará o alumnado...

A preposición *a* só é obrigatoria cando o complemento directo de persoa é:

-
- Un nome propio:

Hoxe atopei a Sarela na rúa.

Non coñezo a Martiño.

-
- Un pronome:

Chamou a todas.

Non vin a el na aula.

Coñezo a alguén que fala ruso.

Non van coller a calquera para a rodaxe.

-
- Unha estrutura comparativa:

Quere máis á nora ca á filla.

Necesito tanto á miña nai coma ao meu pai.

-
- A correlación 'un a(o) outro':

Insultábanse uns aos outros.

-
- Cando haxa ambigüidade para diferenciar o suxeito e o complemento directo:

Molestaron aos veciños. / Molestaron os veciños.

A COLOCACIÓN DO PRONOME PERSOAL ÁTONO

Como regra xeral, o pronome átono vai detrás do verbo e unido a el (verbo + CI + CD):

Todo o alumnado entregounos a documentación solicitada.

Déullelo ás rapazas onte pola noite.

Mañá deixaranche o pedido na túa casa.

Subiranlle o soldo a todo o persoal traballador.

Ollo!

Nunca pode iniciar unha oración:

~~Me gusta~~ ese libro. → Gústame...

~~Les dixeron~~ que abandonasen o recinto. → Dixéronlles...

Nalgúns contextos é obrigatorio colocar o pronome diante do verbo cando vai despois de:

- Adverbios ou expresións negativos (*non, nunca, xamais, nada, ningún, nin*):

Non collín o autobús. → Non o collín.

Nunca dorme a sesta. → Nunca a dorme.

Xamais comeu lamprea. → Xamais a comeu.

Ningún quixo almorzar leite. → Ningún o quixo almorzar.

- Oracións interrogativas, exclamativas e desiderativas:

Cando o usaches?

Quen mo dera!

Oxalá che vaia ben.

- Algúns adverbios (*acaso, aínda, ata, axiña, case, deseguida, disque, enseguida, igual, incluso, mesmo, quizais, seica, sempre, só, tamén, xa, demasiado, si, talvez...*):

Aínda non me trouxeches a proba da torta.

Quizais che coma a nena máis tarde.

Tamén o quero realizar eu.

Coidado!

Onte tróuxoma o meu pai.

Agora fixéchelo mellor ca antes.

*Nunca cos adverbios de tempo
«onte, hoxe, mañá, antes, despois»*

-
- Certos pronomes (*abondo, algo, alguén, ambos/as, bastante, calquera, entrambos/as, ningún/nha, todo, que, quen, cal, cuxo...*):

Todo o fixo mal.

Bastante me custou que viñese hoxe.

A profesora, de quen che falei, acaba de xubilarse.

Calquera te poderá traer.

-
- Nexos subordinantes (*que, porque, xa, cando, onde, como, se...*), aínda que haxa unha explicación entre comas:

Quero que me merques un libro.

Indicarémoslle que, tras realizar a proba teórica, se comunicará a data da proba práctica.

Non vou porque me atopo mal.

Collereite onde che cadre mellor.

Ganas me deron de chorar.

Por pouco che puido gañar.

Ollo!
Tamén pode
ir antes cando
se altera a
orde lóxica
dalgún elemento
da oración

Nalgúns casos o pronome átono pode ir antes ou despois do verbo:

-
- Cando o infinitivo vai precedido por unha preposición:

De che prestar o libro, tráemo mañá. / De prestarche o libro, tráemo mañá.

-
- Nas perífrases verbais ou cun verbo conxugado seguido de infinitivo ou xerundio:

Ten que realizalo hoxe. / Teno que realizar hoxe. / Ten que o realizar hoxe.

Quero sabelo. / Quéroo saber.

ERROS NO EMPREGO DOS PRONOMES PERSOAIS

- Certos verbos constrúense con complemento directo e non con complemento indirecto (*informar, convocar, citar, convidar, avisar, saudar...*):

~~Informámoslle~~ de que mañá comeza o prazo para inscribirse nos cursos. → Informámosvos...

~~Avísolle~~ de que a facultade estará pechada. → Avísoa...

~~Convocámoslle~~ á reunión da xunta electoral. → Convocámolo...

- Non son posibles as construcións reflexivas en que a acción se exerce sobre unha parte do suxeito:

~~Pintouse os ollos~~ de azul. → Pintou os ollos...

~~Laveime as mans~~ antes de comer. → Lavei as mans...

A nena ~~púxose as botas~~. → ... puxo as botas.

- O pronome reflexivo non se utiliza para destacar a persoa que realiza a acción:

~~Comeuse~~ toda a torta de chocolate. → Comeu...

~~Bebínme~~ unha cervexa cos colegas. → Bebín...

~~Merecíanse~~ que o castigo fose máis duro. → Merecían...

- Non son verbos reflexivos *marchar, quecer, caer, calar, parar, quedar, casar, romper, sorrir, subir* etc.:

Despois de oír aquilo, ~~quedeime~~ calada. → ... quedei...

~~Espertámonos~~ moi cansos. → Espertamos...

A avoa ~~enfermouse~~. → ... enfermou.

- O pronome de complemento indirecto é invariable en xénero pero non en número (*lle, lles*). As respectivas contraccións co complemento directo son *llo, lla, llos, llas/llelo, llela, llelos, llelas*:

Envíelle os certificados ao alumnado.

~~Non lle quixen dicir~~ a verdade ás miñas irmás. → Non lles quixen dicir...

En zonas occidentais de Galicia utilizamos «lle» tanto para o singular coma para o plural (dialectalismo).

Non é así no castelán

-
- O pronome inexistente *elo substituírémolo por un demostrativo neutro (*iso, isto*):

~~Por *elo*,~~ convén que asistamos ao acto. → Por *iso*,...

~~Con respecto a *elo*,~~ non teño nada que dicir. → Con respecto a *isto*,...

SUPRESIÓN DE ELEMENTOS NECESARIOS NA ORACIÓN

Con frecuencia, por economía lingüística prescindimos de artigos, preposicións e conxuncións (escrita telegráfica). Ocorre, por exemplo, en títulos, listaxes, letreiros etc.:

~~aula informática~~ → aula de informática

~~exercicio ano anterior~~ → exercicio do ano anterior

O artigo

-
- A omisión do artigo limita a comunicación coa persoa destinataria e cómpre evitala:

As reclamacións formularanse ~~mediante escrito~~ dirixido ao presidente. → ... mediante un escrito...

~~Véxase apartado anterior.~~ → Véxase o apartado...

~~Certificado de empresa~~ → Certificado da empresa

Identificarase e ~~presentará fotocopia~~ do DNI. → ... presentará unha fotocopia...

-
- *Todos/as, ambos/as e entrambos/as* esixen a presenza do artigo cando funcionan como determinantes; é dicir, acompañan un substantivo:

~~Todas persoas~~ matriculadas terán que asistir á proba final.
→ Todas as persoas...

~~De todas formas,~~ o programa non funciona ben. → De todas as formas,...

~~Ambas partes~~ estaban de acordo. → Ambas as partes...

~~Entrambos fillos~~ coidaban da nai. → Entrambos os fillos...

-
- Os adxectivos *citado/a*, *devandito/a* e *dito/a* refírense a algo ou a alguén citados con anterioridade. É obrigatorio que os preceda o artigo:

O reitor inaugurará ~~citada facultade~~ a vindeira semana.

→ ... a citada facultade...

Logo de transcorrer ~~devandito prazo~~, a comisión realizará a proclamación definitiva. → ... o devandito prazo,...

Publicarase ~~dita convocatoria~~ nos taboleiros do rexistro xeral e auxiliares da Universidade de Vigo. → ... a dita convocatoria...

Limitaremos o uso destes adxectivos porque sobrecargan os textos

-
- O determinante posesivo vai acompañado por un artigo, agás nos seguintes casos:

- Vocativos e exclamacións:

Ai, miña neniña!

Meu Deus!

- A continuación doutro determinante:

Esta miña filla sempre ten que saír coa súa.

- Nalgunhas expresións fixadas:

Meu dito, meu feito.

Outras veces, a presenza do artigo co posesivo é optativa:

- Co distributivo *cada*:

En cada cuarto (a) súa televisión.

- Con certos nomes de parentesco:

(A) Miña nai quere que vaíamos comer á súa casa.

(Os) Meus irmáns marcharon de vacacións a Alemaña.

Olla!

É obrigatorio ~~con nomes de parentesco~~ cando se trate de varios posuidores:

O noso pai aínda non chegou.

Os vosos tíos viñeron da Habana.

Preposicións

- Verbo + preposición:

~~Insistíume que~~ fose á inauguración. → Insistíume en que...

~~Advertíume que~~ non fixese o parvo outra vez. → Advertíume de que...

~~Acordouse que~~ non avisara a súa nai. → Acordouse de que...

~~Asegúrate que~~ colliches as chaves. → Asegúrate de que...

~~Recorrer unha sentenza.~~ → Recorrer contra unha sentenza.

~~Alégrome que~~ sexa así. → Alégrome de que...

~~Informámoslos que~~ mañá comeza o citado curso. → Informámoslos de que...

Olló!

Ás veces atopamos o caso contrario, en que sobra a preposición:

~~Penso de que~~ non aprobarei nesta convocatoria. → Penso que...

- Substantivo + preposición:

Foi ~~coa condición que~~ non diría nada. → ... coa condición de que...

~~Deuse de conta que~~ a estaba enganando. → Deuse de conta de que...

~~Estamos de acordo que~~ non é a mellor opción. → Estamos de acordo en que...

Doíalle tanto ~~ata o punto que~~ quería morrer. → ... ata o punto de que...

~~O ano que~~ gañamos a carreira. → O ano en que...

~~Trátase que~~ o fagas ben. → Trátase de que...

~~Non hai dúbida que~~ é o asasino. → Non hai dúbida de que...

- Adxectivo + preposición:

~~Estou convencida que~~ obterás a praza. → Estou convencida de que...

~~Estamos seguras que~~ a formación é fundamental para medrarmos como sociedade. → Estamos seguras de que...

- Locución + preposición:

~~Cometeu o erro a pesar que~~ o avisaron. → ... a pesar de que...

Presentouse ~~co fin que~~ lle concedesen a bolsa. → ... co fin de que...

~~Con tal que~~ vaias, xa estará contenta. → Con tal de que...

Avísame ~~no caso que~~ te operen. → ... no caso de que...

A conxunción *que*

- É frecuente atopar textos sen a conxunción *que* ao introducir unha oración subordinada, pero a súa presenza é obrigatoria:

~~Ordénolle efectúe~~ os pagamentos. → Ordénolle que efectúe...

~~Agradeceríámoslle nos enviase~~ a documentación o antes posible.
→ Agradeceríámoslle que nos enviase...

~~Solicítolle dea lectura~~ á acta anterior. → Solicítolle que dea lectura...

USOS INCORRECTOS DO INFINITIVO, PARTICIPIO E XERUNDIO

As formas verbais nominais ou non persoais dos verbos son o infinitivo, o participio e o xerundio.

Infinitivo

- Como verbo principal dunha oración:

~~Lembrar~~, por último, a necesidade de incluír a ficha de pagamento. → Cómpre lembrar/que lembremos,...

Respecto da actividade xudicial ~~indicar~~ que todas as sentenzas foron favorables. → ... debemos indicar/indicaremos...

- Con valor de mandato:

~~Sinalar~~ cun X a resposta correcta. → Sinala...

~~Ver~~ o apartado anterior. → Véxase...

Participio

- En substitución de toda unha estrutura verbal pasiva:

~~Realizado~~ baixo os auspicios da Unidade de Igualdade da Universidade de Vigo. → Foi realizado...

~~Entregadas~~ unhas chaves na conserxaría da Facultade de Filoloxía e Tradución. → Entregáronse...

- Ao comezo dunha oración e con valor temporal:

~~Revisadas~~ as solicitudes, o Servizo de Contabilidade publicará a listaxe de agarda. → Despois de revisar...

~~Aprobado~~ o texto, enviaráselle á Xunta de Facultade. → Unha vez aprobado...

~~Concluída~~ a votación, comezará o escrutinio. → Logo de votar,...

*Na linguaxe
administrativa e
xurídica abúsase
deste uso do
participio*

Xerundio

- De posterioridade (substitúese por *e* + verbo):

Finaliza o consello de goberno ~~aprobándose~~ o Regulamento do uso da lingua galega. → ... e apróbase...

Presentaranse dúas copias seladas de cada solicitude, ~~devolvéndolles~~ unha ás persoas interesadas → ... e devolveráselles...

- Con valor especificativo (cámbiase por *que* + verbo):

Na facultade cómpre persoal administrativo ~~sabendo idiomas~~.
→ ... que saiba idiomas.

Atopeime con Pepe ~~falando~~ con María. → ... que falaba...

Olló! Tamén se coñece como xerundio do BOE:

Na última xunta de facultade aprobouse a citada normativa ~~corrixindo~~ os puntos referidos ás solicitudes. → ... que corrixen...

-
- Causal-consecutivo:

~~Non se producindo~~ ningunha reclamación, publicouse a listaxe definitiva das persoas beneficiarias. → Ao non se producir/Por non se producir/Dado que non se produciu...

~~Non rematando~~ a tempo o traballo, tereino que realizar na casa. → De non rematar...

-
- Con valor partitivo:

Presentáronse varias propostas no consello de goberno de onte, ~~sendo aprobada~~ a primeira delas. → ... e aprobouse...

O curso impartíuse nos tres campus, ~~sendo~~ o de Pontevedra o que acadou menor número de persoas matriculadas. → ... e foi...

DIFERENZAS ENTRE O ANTEPRETÉRITO DE INDICATIVO E O PRETÉRITO DE SUBXUNTIVO

Existe a tendencia a utilizar os dous tempos verbais indistintamente, pero os seus usos están ben delimitados.

Antepretérito de indicativo (formas en *-ra*)

-
- Indica unha acción anterior a outra pasada:

Cando chegamos, ela xa marchara.

-
- Expresa desexo:

Oxalá mercara as botas.

Pretérito de subxuntivo (formas en *-se*)

-
- Sinala unha acción que podería realizarse pero que non se levou a cabo:

Dixo que nos avisaría cando saísen os resultados.

-
- Emprégase nas construcións condicionais para falar dunha acción que non se vai cumprir ou que é pouco probable:

Se comésedes todo, estariades no aniversario da vosa curmá.

EMPREGO DO INFINITIVO CONXUGADO E DO FUTURO DE SUBXUNTIVO

O infinitivo conxugado

Tempo verbal característico do galego e do portugués inexistente no castelán. Fórmase engadíndolle ao infinitivo as correspondentes desinencias e indica quen realiza a acción:

Ao xantar vin a María (xantei); ao xantares vin a María (xantaches); ao xantarmos (xantamos).

Cómpre resolveres todas as dúbidas antes de facermos o exame.

Recoméndase usar cando o infinitivo:

-
- Posúe un suxeito distinto do verbo principal:

De iren (eles) ás clases, durmiremos (nós).

-
- Ten o mesmo suxeito ca o verbo principal, pero vai antes ca el:

Por cubrires mal a solicitude, denegáronche a bolsa.

-
- Indica un suxeito indeterminado en terceira persoa do plural:

Os tres pavillóns formaban o Colexio Universitario de Vigo antes de se construíren as respectivas facultades e denominarse Universidade de Vigo.

-
- Vai precedido por unha preposición:

De lles interesaren os cursos, rexístranse en Bubela.

Envíovos o informe para/a fin de coñecerdes a situación.

Iso pasouche por estudares pouco.

Ao rematares a acta, pasa polo despacho do director.

A pesar de/Malia/Con non estudaren dabondo, aprobaron.

Nunca «a partires de» e «a pesares de» porque non son infinitivos

A partir de mañá cambiará o tempo.

O futuro de subxuntivo

Contaba con plena vixencia funcional no galego-portugués medieval, pero na actualidade vese desprazado por outras formas verbais. Consérvase en refráns e no cancionero popular, ademais de certos rexistros formais da lingua escrita, por exemplo, na documentación xurídica e administrativa.

O futuro de subxuntivo indica unha acción futura, irreal, pero que probablemente se realice. Pode empregarse en contextos semellantes ao presente e ao pretérito de subxuntivo.

Olla! Unha regra que se pode aplicar para utilizalo con seguridade é que cando na oración principal empreguemos o presente ou o futuro de indicativo, na subordinada utilizaremos o futuro de subxuntivo:

Quen non estiver (= estivese) matriculado, non poderá presentarse aos exames.

Se for (= fose) o caso, resolverao o Tribunal de Garantías.

Cando fixeren (= fagan) novos regulamentos, deben comunicalo o máis axiña posible.

Envíen as actas segundo as realizaren (= realicen).

Sexa como for, gozaremos das vacacións.

CUESTIÓN S SOBRE ALGUNHAS PERÍFRASES VERBAIS

Ir + infinitivo

Expresa futuridade e inminencia:

Vai ter que ir a urxencias.

Ao rematar as clases imos xantar na Facultade de Bioloxía.

*Nunca leva a preposición
«a» entre os verbos:*

Nestes días van ser pais.

Vir + de + infinitivo

Soamente expresa o remate dunha acción con idea de movemento:

Vén de plantar unhas cebolas.

Veño de estar con Mariña.

Coidado!

Emprégase erroneamente como perífrase de anterioridade recente:

~~Vimos de publicar~~ o regulamento. → Acabamos de publicar...

O Consello de Goberno ~~vén de aprobar~~ uns novos estatutos.

→ ... acaba de aprobar...

Ter + participio

Só indica unha acción no pasado rematada e repetida no tempo:

Xa che teño dito que non podes fumar no traballo.

Xa tiña ido a esa festa varias veces.

Ollo! Nunca co valor de acción pasada e acabada:

Esgotou todas as convocatorias ~~sen que tivese superado~~ a materia. → ... sen que superase...

Só poderán presentarse as persoas ~~que teñan realizado~~ estudos universitarios. → ... que realizasen...

Poderán asistir ao curso as persoas ~~que tiveran pagado~~ as taxas. → ... que pagaron...

*É un calco
do castelán*

ABUSO DA VOZ PASIVA

Acotío atopamos abundantes construcións pasivas, tanto nos documentos oficiais coma xornalísticos, que entorpecen e dificultan a súa comprensión. Como ben sabemos, a orde normal dos elementos dunha oración é *suxeito + verbo + complementos*. Deste xeito, recomendamos as construcións activas por ser claras e directas:

As causas xustificadas ~~serán consideradas~~ pola comisión.
→ A comisión considerará as causas xustificadas.

A acta ~~será asinada~~ por todas as persoas. → Todas as persoas asinarán a acta.

É preferible usar a pasiva reflexa (verbo en voz activa + *se*) fronte á voz pasiva (*ser* + participio):

A vindeira semana ~~será aprobado~~ o regulamento no consello de goberno. → ... aprobarase...

Ao día seguinte ~~será publicada~~ a listaxe definitiva. → ... publicarase...

A semana pasada ~~foilles presentada~~ ás persoas usuarias a páxina web do centro. → ... presentóuselles...

~~Aprobase~~ a normativa polo Consello de Goberno. → O Consello de Goberno aprobou a normativa.

← É incorrecto o uso do pronome «se» e mais o suxeito expreso nunha mesma oración

A CONCORDANCIA

Á hora de redactar un texto debemos ter en conta a relación entre os seus elementos.

- Artigo + substantivo

Os nomes femininos que comezan por vogal *a-* tónica conservan tamén o artigo en feminino:

a arte, a acta, unha aula, unha área, a auga

- Substantivos + adxectivo:

Curso de lingua e cultura ~~galega~~ para alumnado estranxeiro
→ Curso de lingua e literatura galegas...

Coñecín un rapaz e unha rapaza moi ~~simpática~~. → ... moi simpáticos.

Os marcos das portas e das ventás están ~~pintadas~~ de hoxe. → ... están pintados...

- Suxeito + predicado:

O avó e mais o neto ~~entregoulle~~ o can á súa dona. → ... entregáronlle...

Media ducia de ovos ~~non chegan~~ para facer o roscón da Pascua. → ... non chega...

Alúgase pisos. / Alúganse pisos.

A maioría das persoas asistentes ~~é~~ muller. → ... son mulleres.

Ollo!

O pronome relativo *quen* esixe que o verbo concorde con el en singular, agás co verbo *ser* que pode ir en plural:

Quen ~~chegaron~~? → Quen chegou?

Quen foi? / Quen foron?

A POBREZA LÉXICA

Neste apartado ocuparémonos dalgúns vicios de estilo que atopamos acotío nos nosos escritos e que debemos corrixir:

-
- Evitar o uso continuado das palabras baleiras de significado (imprecisas). Por exemplo, verbos como *facen*, *ser*, *estar*, *ter*, *falar* etc., e substantivos como *cousa*, *tema*, *feito*, *problema*, *cuestión* etc.:

O reitor ~~dirá un discurso~~ no acto de apertura do curso académico.
→ ... pronunciará un discurso...

A secretaria ~~fará unha carta~~ e enviarállela a todos os servizos.
→ ... redactará unha carta...

As oracións longas ~~fan o texto cargado e complicado~~.
→ ... cargan e complican o texto.

O acto ~~terá unha duración~~ de dúas horas. → ... durará...

As notas ~~son as correspondentes~~ ao último exame. → ... corresponden...

Esa muller ~~ten o cargo~~ de directora xeral. → ... desempeña o cargo...

- Empregar palabras curtas e sinxelas:

aproximativo → aproximado

clarificar → aclarar

concretizar → concretar

culpabilizar → culpar

diferenciado → diferente

influenciar → influír

intencionalidade → intención

predominancia → predominio

priorización → prioridade

problemática → problema

valorizar → valorar

visionar, visualizar → ver

- Fuxir da excesiva nominalización (substantivos que indican acción):

~~Cómpre levar a cabo o estudo para a consecución dos obxectivos.~~

→ ... para conseguir os obxectivos.

~~Enviarémoslle unha carta para dar cumprimento á lei.~~

→ ... para que cumpra coa lei.

~~Todo o estudantado tomou parte na homenaxe ao profesor.~~

→ ... participou...

~~Reuníronse para a realización da proba.~~

→ ... para realizar a proba.

- Omitir estruturas formadas por un verbo baleiro de significado e un substantivo (circunloquios):

chegar á conclusión → concluir

chegar a un acordo → acordar

dar apoio → apoiar

dar a coñecer → expresar, manifestar

dar comezo → comezar

dar cumprimento → cumprir

dar por finalizado → finalizar

dar un cambio → cambiar

estar en posesión → posuír

facer entrega → entregar

facer mención → mencionar

facer público → publicar

facer referencia → referirse

facer uso da palabra → falar, intervir

levar a cabo → efectuar

manter unha entrevista

→ entrevistar

poñer de manifesto → manifestar

poñer en coñecemento

→ comunicar

poñer en valor → valorar

prestar apoio → apoiar

prestar atención → atender

tomar unha decisión → decidir

~~Procedeuse á elección de representantes do alumnado.~~

→ Elixíronse...

~~O reitor fixo uso da palabra ao comezo do acto.~~

→ ... falou...

~~A xornalista manterá unha entrevista co presidente da comunidade.~~

→ ... entrevistará...

~~Os datos que se poñen de manifesto neste escrito son verdadeiros.~~

→ ... que se manifestan...

- A vicerreitora ~~procedeu á sinatura~~ do acordo. → ... asinou...
- A comisión electoral ~~fará público~~ o censo electoral definitivo.
→ ... publicará...
- No último consello de goberno ~~procedeuse á aprobación~~ do Regulamento do uso da lingua galega. → ... aproboouse...
- A rapaza ~~puxo en coñecemento~~ da policía o que viu aquela tarde.
→ ... comunicoulle...
- A presidencia ~~declarará iniciado~~ o acto do escrutinio.
→ ... iniciará...
- A reunión ~~deu comezo~~ ás 10.00 horas. → ... comezou...

- Evitar as palabras innecesarias (redundancias):

á mesma vez → á vez	protagonista principal → protagonista
actualmente en vigor → en vigor	recuperarse favorablemente → recuperarse
aparentemente parece → parece	reiniciar de novo → reiniciar
base fundamental → base	resultado final → resultado
completamente gratuíto → gratuíto	resumir brevemente → resumir
conclusións finais → conclusións	saír fóra → saír
consenso unánime → consenso	utopía inalcanzable → utopía
exemplo práctico → exemplo	vixente na actualidade → vixente
introducirse dentro → introducirse	volver reincidir → reincidir
parte integrante → parte	
prever con antelación → prever	

- Eludir as repeticións que producen sons desagradables (cacofonías):

- A ~~participación~~ de tantas persoas na ~~inauguración~~ foi unha ~~satisfacción~~. → Foi moi satisfactorio que participasen tantas persoas na inauguración.
- Atopouse con moitas ~~xentes~~ polos ~~diferentes ambientes~~ de Barcelona. → ... persoas (...) distintos ambientes...
- ~~Unicamente~~ as persoas matriculadas que realicen ~~habitualmente~~ as tarefas poderán acceder ~~directamente~~ ao exame. → Só (...) que adoiten realizar (...) directamente...

- Substituír por sinónimos palabras ou expresións repetidas nunha oración ou parágrafo:

- ~~Gustoume~~ moito a aldea, pero o que máis ~~me gustou~~ da aldea foi a súa praza. → Gustoume (...) o que máis me fascinou...

-
- Evitar o abuso dos adverbios terminados en *-mente* (palabras extensas):

~~Posteriormente~~, realizaredes o exercicio en parellas. → Despois,...

Estou ~~absolutamente~~ convencida de que esta situación pode mellorar. → Estou convencida...

Olló!

Cando aparezan enumerados dous ou máis adverbios en *-mente*, só conserva esta terminación o último:

Falounos ~~amablemente e sinceramente~~. → ... amable e sinceramente.

-
- Utilizar as siglas con referente:

UT (unidade tramitadora)

URG (unidade responsable de gasto)

RC (retención de crédito)

OSL (oficina de software libre)

O TRATAMENTO PERSOAL

Á hora de redactarmos un documento debemos ter en conta a quen vai dirixido para garantir unha comunicación eficaz entre a persoa emisora e a destinataria.

Emisor/a

-
- Utilizar a primeira persoa do singular entre a Administración e as persoas administradas (*certifico, fago constar...*):

Infórmoo de que a factura do mes pasado corresponde a gastos de copistaría.

-
- Empregar a primeira persoa do plural cando nos referimos á institución, oficina, servizo etc.:

Comunicámoslles que...

-
- Usar a primeira persoa do plural en textos académicos e científicos e así evítase o protagonismo do autor/a:

Neste traballo ocuparémonos das vantaxes dos produtos ecolóxicos.

Receptor/a

- Utilizar a forma de respecto *vostede*:

Dirixímonos a vostede para convidala...

- Empregar o tratamento de *don/a* + nome ou *señor/a* + apelidos:

Dona Uxía Fidalgo Gómez

Sra. Fidalgo Gómez

~~Sr. D. Xosé Antón Serodio Costas~~ → D. Xosé Antón Serodio Costas/Sr. Serodio Costas

Nunca os
dous á vez

- Usar formas protocolarias con certos cargos oficiais:

Sr. Reitor Magnífico da Universidade de Vigo

O Honorable Señor Presidente

Olla! Na disposición décimo terceira da Lei orgánica 4/2007, do 12 de abril, di o seguinte con respecto ao tratamento das autoridades académicas:

As autoridades universitarias recibirán o tratamento de *señor* ou *señora*, seguido da denominación do cargo. Os reitores das universidades recibirán, ademais, o tratamento académico de *Reitor Magnífico* ou *Reitora Magnífica*.

- Omitir verbos e expresións que transmiten unha imaxe de subordinación:

~~Pregase a confirmación~~ de asistencia. → Solicítase a confirmación...

~~Rógolle~~ que debe presentar a súa solicitude. → Comunícolle...

o/a que asina, a persoa que asina, quen asina

→
Hoxano téndense a eliminar
estas fórmulas fixas porque
recarsan o texto

OUTRAS EIVAS FRECUENTES

Mesmo(s), mesma(s)

Este pronome indefinido nunca pode substituír algo xa mencionado antes (valor anafórico). Evitaremos este uso acudindo aos pronomes persoais, demostrativos, posesivos ou, nalgúns casos, eliminalo:

Presentouse a lei e no artigo 2 ~~da mesma~~ lese o que ti me dis.
→ ... no seu artigo 2...

Ao chegar o autobús baixaron todos ~~do mesmo~~. → Ao chegar o autobús baixaron todos.

A memoria é un resumo das actividades desenvolvidas. ~~Na mesma~~ descríbense as actividades do ano 2014. → ... Nela descríbense...

A directora do centro colaborou coa vicerreitoría na organización das xornadas e foi a encargada da coordinación ~~da mesma~~.
→ ... da súa coordinación.

O secretario leu a acta e entregoulles ás persoas interesadas unha copia ~~da mesma~~. → ... unha copia desta.

Onte aprobáronse as materias optativas e os créditos ~~das mesmas~~.
→ ... os créditos correspondentes.

A reiteración do complemento indirecto

É moi común que, aínda que apareza expreso o complemento indirecto, se reforce a través do pronome átono (*lle/lles*):

Envioulle as prácticas ao docente.

A traballadora trasladoulle o escrito ao reitor.

Mandareilles cubrir unha enquisa ás miñas clientas.

Substantivo + a + infinitivo

A construción *substantivo + a + infinitivo* é unha estrutura calcada do francés errónea. Existen varias opcións para substituíla:

Ese é un criterio ~~a ter en conta~~. → ... que cómpre ter en conta.

A documentación ~~a presentar~~ realizarase nun prazo de tres días.
→ ... que hai que presentar...

Abrirase un prazo de cinco días hábiles ~~a contar~~ a partir da publicación da listaxe. → ... contados...

Total ~~a deducir~~. → ... para deducir.

Presente

Como todo adxectivo, *presente* sempre acompaña un substantivo:

- O presente ano académico está a piques de rematar.
- O alumnado presente elixiu a delegada da clase.

Olló!

Nunca co substantivo omitido:

- ~~A través do presente~~ comunicámoslle a súa inclusión no citado programa. → A través do presente documento...
- Cómpre reunir os requisitos establecidos no artigo 2 ~~do presente~~.
→ ... do presente regulamento.
- ~~Pola presente~~ diríxome a vostede... → Pola presente carta...

Previo, previa

Previo/a é un adxectivo que só significa 'anterior' e vai posposto ao substantivo:

- Presentouse sen aviso previo.
- Para ir ao dentista tes que pedir cita previa.

Coidado!

É incorrecta a estrutura *previo/a* + substantivo:

- Deberá contar coa autorización do órgano competente, ~~previa~~ ~~petición~~ das persoas interesadas. → ... tras a petición...
- A Xunta de Goberno, ~~previa~~ ~~audiencia~~, poderá dar de baixa as asociacións que incumpran os seus compromisos. → ... logo da audiencia,...
- A proposta terase en conta ~~previa~~ ~~exposición~~ pública á comunidade universitaria. → ... despois da exposición...

Confusións de xénero

Os seguintes substantivos atopámoslos moitas veces cun xénero equivocado pola interferencia do castelán.

• Son femininos

a orde, a porcentaxe, a epígrafe, a paisaxe, a canle, a aprendizaxe, a análise, a orixe, a paréntese, a ponte, a fin 'remate', a calor, a árbore...

• Son masculinos

o labor, o sinal, o costume, o contrasinal, o leite, o sal, o sangue, o nariz...

E/Ou

A alternancia *e/ou* significa que ambas as circunstancias son posibles ou só unha delas. O seu uso é ambiguo porque o público lector pode interpretar a mensaxe de dúas formas distintas. É mellor utilizar *e* ou empregar *ou* dependendo do significado que lle queiramos dar á oración:

Deberá presentarse acompañado do DNI ~~e/ou~~ do pasaporte.
→ ... do DNI ou do pasaporte.

Debemos continuar co plan de dinamización que desenvolva ~~e/ou~~ execute os obxectivos específicos. → ... que desenvolva e execute...

A apócope dos adxectivos

• San/Santo

San é a forma abreviada de *santo* utilizada diante dos nomes propios que comezan por consoante. Pola contra, se o nome empeza por vogal emprégase *santo*:

Santo André de Comesaña é unha parroquia do concello de Vigo.

San Tomé de Aquino é o patrón da Universidade.

• Gran/Grande

Gran é a forma apocopada de *grande* usada ante substantivos en singular que comezan por consoante. ~~Non obstante, grande utilízase diante dos nomes en singular que empezan por vogal:~~

Que gran persoa es!

Hoxe imos asistir a unha grande actuación.

Olló!

Cos substantivos en plural emprégase sempre a forma *grandes*:

Gañou grandes cantidades de diñeiro.

A ausencia da dobre negación

Os indefinidos *algún(s)*, *algunha(s)* e *alguén* non se poden utilizar nas oracións negativas. Nestes casos acudiremos ás formas negativas *ningún(s)*, *ningunha(s)* e *ninguén* (dobre negación):

Non hai problema ~~algún~~. → ... ningún.

Non obtiven resposta ~~algunha~~. → ... ningunha resposta.

Non respondeu ~~alguén~~ o cuestionario. → ... ningué...

A ESCRITURA DALGUNHAS PALABRAS

Abondo/Dabondo

Ten anos abondo para tomar as súas decisións.

Sempre tes resposta dabondo para todo.

↔ Son sinónimas

Amáis de/Ademais de

Eran dez persoas contratadas, amáis de persoal fixo.

Ademais de ir á reitoría, teño que pasar polo banco.

↔ Son sinónimas

Aparte/Á parte

Esa obra de teatro ten moitos apartes (= comentario ou observación).

Levouna a un aparte para rifarlle (= sitio retirado).

Esta idea terás que tratala nun parágrafo á parte (= de maneira separada).

É licenciada en Belas Artes, á parte de logopeda (= ademais de).

Cando/Canda

Cando comezan as clases?

Esquecín cando remata o prazo de entrega de solicitudes.

A profesora veu canda vós (= compañía).

Conque/Con que

O problema xa non tiña solución, conque deixei de pensar nel (= por conseguinte, polo tanto, así que, daquela).

Con que presentes a instancia mañá, é suficiente.

O caderno con que che bateu era de meu.

Con que vestido vas ir á festa?

Deica/Ata

Deica Chapelá hai pouca distancia (= de aquí a).

A licenciatura impartirase ata o curso 2014/2015.

Ata a miña avoa se lembraba daquel día.

↔ «Deica» pode substituírse sempre por «ata», pero non viceversa

Demais/De máis

As demais persoas poderán asistir ao curso se quedan prazas baleiras (= o que queda, o resto).

Tiven que comer cordeiro asado tres días porque a miña nai fixo de máis (= en exceso, de sobra).

En balde/De balde

Percorrín o traxecto en balde (= inutilmente, sen proveito).

O curso é de balde (= gratis).

Perante/Ante

Falou perante a xuíza.

Actuou ante un público marabilloso.

Ante esa posibilidade non sei que dicir.

Son sinónimas co significado de 'en presenza de'

Porque/Porqué/Por que

Non foi ao exame porque non estudara (= indica unha causa).

Estudaba acotío porque as cousas mellorasen (= para que).

Dime o porqué desa toleira (= motivo, razón).

Por que non fuches traballar hoxe?

Por fin superou a enfermidade por que pasou (= pola que pasou).

Senón/Se non

Vou ir á compra, senón a neveira continuará baleira (= contra-pón dúas ideas).

Se non queres que che entren a roubar, pecha as ventás e a porta (= introduce unha condición).

Sobre/Encol de

Os libros están sobre a mesa.

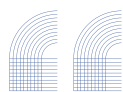
Deixou a botella de auga encol da mesa de noite.

Onte falaron sobre o medio natural.

Son sinónimas co significado de 'localización superior en sentido físico'

MALAS
HERBAS
NA LINGUA
GALEGA

Baixo esta epígrafe recollemos unha pequena mostra de palabras, expresións e construcións incorrectas presentes na nosa lingua, pero que non damos eliminado por moito que as corrixamos.

	Incorrecta	Correcta
A	a ciencia certa	con certeza
	a conta e risco	baixo a responsabilidade de, por conta e risco, pola súa/nosa conta
	a contar desde	contados desde, que comezarán a contar desde, a partir de
	a cotío	acotío
	a este fin	con este fin, para esta finalidade
	a grandes rasgos	a grandes trazos
	a grosso modo	grosso modo
	a nivel de 'no tocante á'	no referente a, con respecto a, no ámbito, en relación con
	a partires de	a partir de
	a penas	apenas
	a pesares de	a pesar de
	a raíz de	por mor de, debido a, a consecuencia de, por causa de, por
	a ser posible	se é posible, de ser posible
	a tal efecto	para tal efecto
	a tenor de	a teor de, por razón de, segundo
	a veces	ás veces
	á atención de	para, dirixido a, ao coidado de
	á maior brevidade	coa maior brevidade, o máis axiña posible, canto antes, o antes posible

Incorrecta	Correcta
á postre	en definitiva, despois de todo, en último termo
á sazón	daquela, entón, naquel tempo
acuse de recibo	xustificante de recepción, aviso de chegada
adentrarse	afondar, profundar, internarse
adeudar en conta	cargar na conta
adxuntar	achegar, xuntar
adxunto lle remito	envíolle con este escrito, remítolle con este escrito, achégolle con este escrito, achégolle como anexo
aforo	capacidade, cabida
agotar	esgotar
alonxar	afastar
aluguer	alugueiro, alugamento, arrendamento
ambos inclusive	ambos os dous incluídos, ambos incluídos
aos efectos	para os efectos, co fin de, co obxecto de
ao por maior	por xunto
ao por menor	polo miúdo, ao detalle
aos sós efectos	unicamente
aparte 'separadamente, ademais de'	á parte
apunte	apuntamento
asamblea	asemblea
asignatura	materia, disciplina
asimesmo	así mesmo
averiguar	indagar, descubrir, pescudar, verificar
B baremar	valorar, puntuar, medir
basar	basear
beca	bolsa
becario/a	bolseiro/a
boceto	bosquexo
búsqueda	busca, procura
buzón	caixa do correo
C cada quen	cadaquén
calado	acollida, profundidade, importancia
calificar	cualificar
calquer	calquera
calqueira	calquera
campeonato	campionato
canxear	trocar
casco urbano	núcleo urbano, centro urbano, zona urbana
casco vello	zona vella, zona histórica
casilla	cadro, recadro, cela, casa, compartimento
cauce	vía, canle, conduto

Incorrecta	Correcta
celebrar 'un acontecemento ou unha reunión'	ter lugar, realizar, levar a cabo, efectuar
cercano	próximo
cerciorarse	asegurarse, comprobar, verificar
cerre	cerramento, peche, pechamento
cese	cesamento
chequeo	revisión médica, recoñecemento médico
comenzar	comezar
cometido	tarefa, función
con arreglo a	de acordo con, segundo, conforme
con cargo a	por conta de
con creces	de sobra, dabondo
con data	do día, do
conlevar	implicar, levar consigo, supor, comportar, dar lugar, ocasionar, significar
contemplan 'prever unha circunstancia'	ter en conta, considerar, recoller, estudar, establecer, incluír
contraseña	contrasinal
convalidación	validación
convalidar	validar
convertir	converter
corresponsal	correspondente
correxir	corrixir
cruce	cruzamento
cuatrimestre	cuadrimestre
cumprimentar 'un escrito ou impreso'	cubrir, encher
cuota	cota
cupo	cota
currículum	currículo
cursar convenio	subscribir un convenio
cursar un oficio/expediente	tramitar ou enviar un oficio/expediente
cursillo	curso
custe	custo
D dacordo	de acordo
danos e prexuízos	danos e perdas
dar luz verde	aprobar, permitir
de abondo	dabondo
de acordo a	de acordo con
de contado	decontado
de seguido	deseguido
de tal modo e maneira	deste xeito, desta forma
desenrolar 'ter lugar, realizar'	desenvolver

Incorrecta	Correcta
desglosar	desagregar, detallar, especificar, analizar, separar
despacio	amodo, devagar, paseniño
despido	despedimento
deterioro	deterioración
devengar	ter dereito a percibir, retribuír, devindicar
dieta 'retribución extraordinaria por causa de traballo'	axuda de custo
diferencia	diferenza
dirección 'lugar de residencia'	enderezo postal
disciplinar	disciplinario/a
disfrutar	gozar
disminuír	diminuír
dos correntes	deste mes/ano, do mes/ano que andamos
dossier	documentación, expediente, arquivo, carpeta, cartafol
doutorado	doutoramento
E elevar 'dirixir un escrito ou petición a unha autoridade'	enviar, trasladar
elo	iso, isto
e-mail	endereço electrónico, e-electrónico
emprazar 'pór algo nun lugar'	situar, localizar, instalar
en aras de	en beneficio de, en prol de, coa intención de
en base a	baseándose en, con base en, segundo, de acordo con, conforme
en caso de	no caso de
en conformidade a	en conformidade con
en consecuencia a	como consecuencia a
en modo algún	de ningún xeito, de ningún modo, de ningunha maneira
en orde a	para, co fin de, tocante a, verbo de
en relación a	en relación con
en tempo e forma	no tempo e na forma
en torno a 'en volta'	ao redor de, arredor de
encauzar	canalizar, encamiñar, dirixir
encuesta	enquisa
entablar	promover, emprender, iniciar, interpor, presentar, formular, interpoñer, establecer
enterarse	decatarse, darse de conta, informarse, saber, coñecer
entonces	entón
entorno	contorno, contorna, ámbito, medio
entrenar	adestrar

	Incorrecta	Correcta
	espacio	espazo
	estadística	estatística
	estanza 'tempo transcorrido e actividade realizada fóra do espazo habitual'	estancia, estaba
	estimar 'unha demanda'	admitir
	estudio 'de estudar'	estudo
	evaluar	avaliar
	extender	estender
	extranxeiro	estranxeiro
F	fai tempo	hai tempo
	fallar 'decidir algo'	ditaminar, decidir, resolver
	fallo	sentenza, veredicto, resolución
	fecha	data
	femenino	feminino
	financiación	financiamento
	financieiro	financeiro
	finiquito	liquidación
	frente a	fronte a
G	garantizar	garantir
	goce	gozo
	grado	grao
H	haber lugar	proceder, ter lugar
	habida conta	tendo en conta
	hacia	cara a
	hola!	ola!
I	implementación	execución, aplicación, posta en funcionamento
	implementar	executar, implantar, efectuar, realizar, cumprir, aplicar
	inalámbrico	sen fíos
	incertidume	incerteza
	influencia 'acción e efecto de influír'	influencia
	influínte	influyente
	inscripción	inscrición
	insertar	inserir
	interdisciplinar	interdisciplinario/a
	interese 'bancario'	xuro
	inversión 'emprego de capital ou esforzos en algo'	investimento
	IVA	IVE
L	levantar a sesión	rematar a sesión
	libreta	caderno

	Incorrecta	Correcta
	licencia	licenza
	liderazgo	liderado
	link	ligazón, enlace
	listado 'relación ou enumeración dunha serie de nomes'	listaxe, lista, relación
M	marketing	mercadotecnia
	máster	mestrado
	matasellos	cuño
	matrícula de honor	matrícula de honra
	membrete	cabeceira
	mentras	mentres
	modelado	modelaxe
	montante	contía
	mostreo	mostraxe
N	nembargantes	non obstante, porén, no entanto
	no seu caso	se é o caso, de ser o caso, se procede, cando cumpra
	no seu defecto	de non existir, na súa ausencia, á falta de, no seu lugar, en defecto de, senón
	novedade	novidade
	novidoso/a	novo/a
O	o ano en curso	este ano, no presente ano
	obxectivo	obxectivo
	olvidar	esquecer
	on line	en liña
	orden	orde
	ostentar 'un cargo'	exercer, ocupar, desempeñar
P	papeleo	papelame
	parking	aparcadoiro, estacionamento
	pegadas dixitais	impresións dixitais
	pérdida	perda
	periodo	período
	personarse	acudir en persoa, comparecer, presentarse
	perxudicar	prexudicar
	perxuízo	prexuízo
	pesquisa	pescuda, investigación
	pizarra	encerado
	plantexamento	formulación, exposición, presentación, proposta, proxecto
	plantexar	formular, propor, expor, presentar, considerar, elaborar, implantar, crear, dispor
	plantilla	cadro de persoal, modelo, padrón
	plantilla 'deporte'	equipo, xogadores/as

	Incorrecta	Correcta
	pobo 'conxunto de casas'	aldea, vila
	ponencia	relatorio, charla, comunicación, exposición
	ponente	relator/a
	poñer en coñecemento	comunicar
	poñer en entredito	poñer en dúbida
	por contra	pola contra, ao contrario, polo contrario
	presencia	presenza
	presionar	premer, apertar
	previo pagamento	tras o pagamento, logo do pagamento, despois do pagamento
	priorizar	dar prioridade
	proba fehaciente	proba irrefutable
	procesal	procesual
	profundizar	afondar, profundar
	promedio	media, termo medio
	promocionar	promover, ascender
Q	quenes	quen
R	rasgo	trazo, característica
	rato 'de tempo'	momento, intre
	razonar	razoar
	reanudar	reiniciar, retomar
	recabar	conseguir, obter, acadar, lograr, pedir, solicitar
	recargo	recarga
	recaudar	recadar
	recén	acabado de
	recopilar	recompilar
	recorrer 'unha distancia'	percorrer
	reflexar	reflectir
	remite	remitente
	rentable	rendible
	requerir	requirir
	reseña	recensión
	reseñar	destacar, salientar
	respaldar	apoiar, secundar
	respostar	responder, contestar
	retrasar	atrasar
	rogos e preguntas	suxestións e preguntas, quenda de intervencións, rolda de intervencións
S	seguemento	seguimento
	según	segundo
	sen embargo	non obstante, no entanto, porén
	servicio	servizo
	sesgo	orientación, cariz, resultado, rumbo, corte

	Incorrecta	Correcta
	soer	acostumar, adoitar, habituar
	solventar	liquidar, pagar, resolver, solucionar
	sondeo	sondaxe
	sostenible	sostible, sustentable
	subsanan	rectificar, corrixir, emendar
	suministro	subministración
	surtir efecto	producir efecto, ter efecto
	suxerencia	suxestión
T	tal vez	talvez
	talla 'altura, número'	talle
	tanda	quenda, serie, vez
	tasa	taxa
	tese doutoral	tese de doutoramento
	tesaña	memoria de licenciatura
	testigo	testemuña
	testimonio	testemuño
	todavía	aínda
	trasladar	trasladar
	turnar	rotar
	turno	quenda, rolda, serie, orde, vez
	tutoría	titoría
U	ubicación	localización, situación
	umbral 'valor mínimo dunha magnitude'	limiar, límite
V	valer a pena	pagar a pena
	vantaxa	vantaxe
	vencellar	vincular
	vestuario	vestiario
	vía de apremio	vía de constrinximento, vía executiva
	vistazo	ollada
	visto bo	visto e prace
	vocal 'miembro'	vogal
	volcarse	centrarse, dedicarse, entregarse, preocuparse, pensar en
	voltar	volver
X	xeneración	xeración
	xenerar	xerar
	xeralizar	xeneralizar
	xogar un papel	desempeñar un papel, representar un papel, cumprir unha función
	xoven	mozo/a, rapaz/a